

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 19.07.2017 r.

PSZ.II.431.33.2017

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	21. 07. 2017
L.dz. zał.	
Podpis	

Pan Paweł Perkowski
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Plac Floriański 1
26-110 Skarżysko - Kamienna

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli kompleksowej, która przeprowadzona została w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej w dniach **5 – 7 lipca 2017 r.**

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 pkt. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017 r., poz. 697).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

- 1. Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 599/2017 z dnia 03.07.2017 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów,
- 2. Pani Anna Konieczna** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 598/2017 z dnia 03.07.2017 r.,
- 3. Pani Alicja Saran** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 04), upoważnienie nr 600/2017 z dnia 03.07.2017 r.,
- 4. Pani Anna Krupa** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 03), upoważnienie nr 597/2017 z dnia 03.07.2017 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

- 1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.**
- 2. Kwalifikacje kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.**
- 3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.**
- 4. Organizowanie wsparcia i finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.**
- 5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.**
- 6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.**
- 7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.**
- 8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.**
- 9. Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.**
- 10. Prowadzenie rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
- 11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.**

12. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy
13. Finansowania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
14. Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc w integracji ze środowiskiem tych osób.
15. Kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).
16. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: 01.01.2016 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej i pieczy zastępczej Powiatu Skarżyskiego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kam. funkcjonuje w oparciu o Statut i Regulamin Organizacyjny. Uchwałą Nr 124/XVI/2012 Rady Powiatu Skarżyskiego z dnia 26.01.2012 r. przyjęto Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej. Zgodnie ze Statutem PCPR realizuje określone ustawami zadania własne Powiatu, zadania zlecone ustawowo, zdania określone uchwałami organów powiatu oraz wynikające z przepisów prawa m.in. z zakresu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Centrum określa Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej nadany Uchwałą Nr 53/117/2016 Zarządu Powiatu Skarżyskiego z dnia 14.12.2016 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej na podstawie Zarządzenia Starosty Skarżyskiego Nr 104/20111 z dnia 30 listopada 2011 r. pełni funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku, gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tworzy się zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z powyższym w strukturach organizacyjnych PCPR w Skarżysku – Kam. powstał Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, który realizuje zadania organizatora i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W Regulaminie ujęto wszystkie zadania powiatu z zakresu pieczy zastępczej, wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ad. 1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W związku z powyższym Uchwałą nr 48/IX/2015 Rady Powiatu Skarżyskiego z dnia 28.05.2015 r. przyjęto *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Skarżyskim na lata 2015-2017*.

W Programie określony został cel główny, którym jest *wspieranie rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu skarżyskiego poprzez profesjonalizację systemu pieczy zastępczej zapewniającego dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej możliwości wychowywania się w środowisku zastępczym odpowiednim z uwagi na ich wiek, stan zdrowia oraz niedostosowanie społeczne*. Ponadto założone zostały cele szczegółowe, które dotyczą: rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, wspierania osób sprawujących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, utrzymywania poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej, wspierania procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej. Program określa szereg działań mających na celu realizację założonych celów m.in. pozyskanie kandydatów na

rodziny zastępcze, promowanie rodzicielstwa zastępczego, kontynuowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, organizowanie szkoleń doskonalących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze już istniejących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, udzielanie wsparcia poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną, doskonalenie zawodowe kadry zajmującej się działaniami z zakresu pieczy zastępczej, organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym poprzez zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, a także wsparcie finansowe i rzeczowe.

Program określa termin realizacji poszczególnych działań na lata 2015-2017, wskazuje realizatorów szczegółowych działań oraz partnerów współpracy (np.: PCPR, placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze i OPS). Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Programie wskazano limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 – 2017, w każdym roku wskazano utworzenie po 1 rodzinie.

W trakcie kontroli przeanalizowano sprawozdanie z wykonania zadań, o których mowa w Programie. Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu wynika, że PCPR na bieżąco oraz w zależności od potrzeb realizował działania wynikające z Programu, m.in.: skierowano 2 rodziny na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, w ramach kampanii społecznej propagującej rodzicielstwo zastępcze zorganizowany został dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej konkurs pt „Rodzina zastępcza? Warto!”, udzielano informacji dot. rodzeństwa zastępczego, organizowano szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych doskonaląc ich kompetencje wychowawcze i opiekuńcze, udzielano wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego, wypłacano przysługujące świadczenia. W sprawozdaniu wykazano, że nie został dotrzymany limit rodzin zawodowych w 2016 r. z uwagi na brak kandydatów.

Zadanie dotyczące opracowania i realizacji 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej realizowane jest prawidłowo.

Ad. 2. Kwalifikacje kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej pełniące funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu siedem osób na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W trakcie kontroli przeanalizowano akta osobowe i ustalono, że wszyscy koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej posiadają kwalifikacje wymagane na stanowisku pracy, zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W dokumentacji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej brakowało oświadczeń, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 w/w ustawy, które zostały uzupełnione w trakcie kontroli. Kontrola wykazała, że praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego oraz koordynatorzy nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co jest zgodne z art. 79 w/w ustawy.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 5 w/w ustawy w kontrolowanym okresie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, m.in:

- *Profilaktyka uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.*
- *Praca koordynatora pieczy zastępczej, współpraca z instytucjami, ujednolicenie dokumentacji,*
- *Depresja dzieci i młodzieży – podstawy wiedzy dla rodzica zastępczego, asystenta rodziny, wychowawców i opiekunów.*

Ponadto jeden z koordynatorów uczestniczył w szkoleniu podyplomowym przygotowującym do uzyskania certyfikatu psychoterapeuty, a także w szkoleniu PRIDE dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w ramach poradnictwa zawodowego korzystali ze wsparcia świadczonego przez psychologów zatrudnionych w Centrum, a także dyrektora PCPR. W ramach spotkań omawiane są bieżące sprawy dotyczące pracy koordynatorów oraz problemów wynikających z jej charakteru, ustalane są sposoby postępowania w danej sprawie. Raz w roku odbywa się szkolenie antymobingowe, często poruszane są kwestie etyki zawodowej i właściwej komunikacji z rodzinami zastępczymi i ich podopiecznymi (zał. nr 1 cz. II).

Zadanie dotyczące kwalifikacji kadry organizatora pieczy zastępczej realizowane jest prawidłowo.

3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.

Na terenie powiatu skarżyskiego funkcjonuje: 77 rodzin zastępczych spokrewnionych,

w których przebywa łącznie 100 dzieci; 31 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywa łącznie 38 dzieci; 1 rodzina zastępcza zawodowa, w której przebywa 1 dziecko; 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której przebywa 3 dzieci oraz 1 rodzinny dom dziecka, w którym przebywa 9 dzieci.

Wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie orzeczenia sądu co jest zgodne z art. 35 ustawy. W okresie objętym kontrolą żadna rodzina zastępcza nie została rozwiązana oraz żadna nie pełniła jednocześnie funkcji rodziny zawodowej i spokrewnionej. W powiecie nie funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne (**zał. nr 1 cz. III**).

Rodziny zastępcze zawodowe funkcjonują na podstawie umów zawartych z Dyrektorem PCPR w Skarżysku - Kamiennej działającym z upoważnienia Starosty Powiatu Skarżyskiego - *Umowa o świadczenie usług prowadzenia rodzinnego domu dziecka nr 11/2014 z dnia 25.06.2014 r. oraz Umowa o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego nr 15/2012 z dnia 01.10.2012 r.* zostały zawarte na czas nieokreślony. *Umowa o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej nr 3/2013 z dnia 12.02.2013,* została zawarta na czas określony do dnia 28.02.2017 r. Aneks nr 1 z dnia 01.03.2017 r. umowa została przedłużona do dnia 28.02.2022 r. Rodzina zastępcza zawodowa została zobowiązana do przedstawiania miesięcznego *Sprawozdania ze sposobu wywiązywania się z umowy na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej,* w którym zawarte są indywidualne charakterystyki dziecka przebywającego w danym miesiącu w rodzinie zastępczej (**zał. nr 2**).

Zgodnie z art. 180 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w pieczy zastępczej. Z informacji zawartej w **zał. nr 1 cz. III** wynika, że powiat skarżyski w okresie objętym kontrolą finansował świadczenia w przypadku 15 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 32 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczonych na terenie powiatu. Ponadto powiat ponosi odpłatność za 28 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 44 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej zorganizowanej na terenie innych powiatów na podstawie stosownych porozumień (2 w trakcie zawierania porozumienia). Miesięczny koszt świadczeń/wydatków ponoszonych przez powiat na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej przedstawiają tabele w w/w załączniku.

Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Dyrektora PCPR w Skarżysku Kamiennej (**zał. nr 3**) w kontrolowanym okresie powiat nie finansował pobytu w pieczy zastępczej małoletniego

cudzoziemca, ze względu na brak małoletnich cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu skarżyskiego.

Art. 77 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazują, że rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny, których teczki sprawdzono, zostały objęte opieką koordynatora po złożeniu w PCPR w Skarżysku - Kamiennej wymaganego wniosku (**zał. nr 4**). Na dzień kontroli koordynatorzy mieli pod swoją opieką od 13 do 19 rodzin (**zał. nr 1 cz. III**). W myśl art. 77 ust. 4 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Z wyjaśnień Dyrektora PCPR (**zał. nr 5**) wynika, że różnica w liczbie rodzin będących pod opieką koordynatorów wynika z indywidualnej specyfiki danej rodziny, a także liczby dzieci umieszczonych w tych rodzinach. W celu zwiększenia efektywności pracy niektórzy koordynatorzy mają mniejszą liczbę rodzin pod opieką ze względu na zdiagnozowane w tej rodzinie trudności. Koordynatorzy odnotowują swoją pracę w karcie wizyt w środowisku wraz ze wskazaniem daty i podpisem rodziny zastępczej (**zał. nr 6**) oraz przedkładają Dyrektorowi Centrum co miesiąc *Sprawozdania z funkcjonowania dziecka w rodzinie zastępczej* (**zał. nr 7**).

W trakcie kontroli przeanalizowano teczki 6 rodzin zastępczych (w tym 3 rodziny spokrewnione, 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, 1 rodzinny dom dziecka). Jak wynika z analizy dokumentacji, wymagania formalne dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostały spełnione. Wszystkie rodziny zastępcze korzystały z przysługujących im świadczeń wynikających z ustawy w związku z umieszczeniem dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Analizie poddano także akta 20 wychowanków znajdujących się w rodzinach zastępczych. W teczkach dzieci znajdowały się wymagane dokumenty m.in.: postanowienia sądu dotyczące umieszczenia dziecka w pieczy, skrócone odpisy aktu urodzenia, zaświadczenia o zameldowaniu, plan pomocy dziecku i jego aktualizacje, okresowe oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz zaproszenie na w/w zespoły, opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy przesyłane do sądu, notatki służbowe, kopie planów pracy z rodziną dziecka wspieraną przez asystenta rodziny, opinie u uczniu, świadectwa szkolne, opinie z PPP, informacje dotyczące dzieci z uregulowaną sytuacją prawną kierowane do Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego.

Prowadzona dokumentacja, zarówno rodzin zastępczych, jak i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej jest kompletna, przejrzysta i systematyczna.

a) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Skarżysku - Kamiennej dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Art. 131 ust. 1 w/w ustawy określa, że ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Jak wynika z dokumentacji dzieci umieszczonych w pieczy oraz z informacji zawartych w **załączniku nr 1 cz. III**, w kontrolowanym okresie dokonano okresowej oceny sytuacji 125 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka. Do udziału w zespole zapraszani są: rodzice zastępczy albo prowadzący rodzinny dom dziecka, psycholog, pedagog, właściwy asystent rodziny, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodzice biologiczni i przedstawiciele innych służb pomocowych np. kuratorzy, policja, służba zdrowia. Na każdą ocenę powyższe osoby otrzymują pisemne zaproszenie ze szczegółowymi informacjami dotyczącymi terminu, miejsca i celu spotkania.

W aktach dzieci znajdowały się dokumenty potwierdzające przeprowadzone oceny tj. formularz pn. *Ocena funkcjonowania rodziny zastępczej dokonana przez zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka (zał. nr 8)* - osoby kontrolujące zwróciły uwagę, że nazwa dokumentu sugeruje ocenę rodziny zastępczej a nie sytuacji dziecka, która jest dokonywana przez zespół. Formularz zawiera następujące informacje: dane dziecka, dane rodziny zastępczej, o warunkach mieszkaniowych, o sytuacji zdrowotnej rodziców zastępczych, o współpracy rodziców zastępczych z instytucjami, dane rodziców biologicznych, a także informacje o sytuacji zdrowotnej i szkolnej dziecka, przygotowaniu dziecka do szkoły, ocenę zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, metody w pracy z dzieckiem i rodziną, wnioski i wskazania, listę uczestników spotkania. Ocena dziecka dokonywana jest w oparciu o zgromadzoną dokumentację szkolną, medyczną oraz opinię ośrodka pomocy społecznej. Okresowe oceny dzieci starszych odbywają się systematycznie co 6 miesięcy. Ocena dzieci poniżej 3 lat dokonywana jest nie rzadziej niż co 3 miesiące na formularzu pn. *Ocena sytuacji dziecka umieszczanego w rodzinie zastępczej (zał. nr 9)*. Druk ten wypełniany jest przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w obecności osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka.

Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazuje ją do właściwego sądu (**zał. nr 10**). W 2016 r. sporządzono łącznie 166 opinii, a do czerwca 2017 r. 85 opinii, o których mowa powyżej. W aktach dzieci których dokumentację sprawdzono znajdowały się w/w opinie.

Ponadto w 2016 r., w przypadku 2 dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka i 2 dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, zgodnie z art. 47 ust. 7 wystąpiono z wnioskiem do sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci.

b) Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

W myśl art. 132 oraz art. 134 w/w ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwsza ocena powinna zostać przeprowadzona nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r. dokonał 19 ocen rodzin zastępczych, natomiast do czerwca 2017 r. – 17 ocen. Ocena dokonywana jest na formularzu pn. *Ocena funkcjonowania rodziny zastępczej* (**zał. nr 11**) i zatwierdzana podpisem przez Dyrektora Centrum.

c) Sporządzanie opinii, o których mowa w art. 139 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jak wynika z informacji zawartych w **załączniku nr 1 cz. III**, w kontrolowanym okresie sporządzono następujące opinie: 6 opinii o zasadności przysposobienia dziecka, 17 opinii o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, 1 opinię rekwalfikacyjną o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania poza granice kraju, 1 opinia o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej oraz przekazano informację wraz z dokumentacją 16 dzieci do właściwego ośrodka adopcyjnego. W teczkach dzieci znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające sporządzone opinie.

d) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2016 r. zgłoszono do ośrodka adopcyjnego informację dotyczącą 9 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, natomiast w 2017 r. na dzień kontroli zgłoszono 12 dzieci, z czego 7 zostało poddanych ponownej rekwalfikacji (w tym 3 dzieci z uwagi na wiek nie wyraziło zgody na przysposobienie, w 1 przypadku dokonano ponownej kwalifikacji do adopcji w kraju i zagranicą, w 3 przypadkach opiekun prawny wyraził zgodę na przysposobienie krajowe, natomiast nie zgodził się na adopcję zagraniczną). Szczegółowe informacje zawiera tabela zamieszczona w **załączniku nr 1 cz. III**. W teczkach dzieci znajdowały się dokumenty potwierdzające realizację powyższego zadania.

Zadanie dotyczące zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych realizowane prawidłowo. Działające na terenie powiatu formy pieczy zastępczej funkcjonują bez zastrzeżeń. Zadania ORPZ realizowane względem rodzin zastępczych wykonywane są prawidłowo.

4. Organizowanie wsparcia i finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

W okresie od stycznia 2016 do dnia kontroli w trakcie procesu usamodzielnienia było 40 wychowanków z pieczy zastępczej, w tym: 12 z instytucjonalnej pieczy zastępczej i 28 z rodzinnej pieczy zastępczej. Wszyscy wychowankowie mieli opracowane indywidualne programy usamodzielnienia i wyznaczonych opiekunów usamodzielnienia. W przypadku 3 wychowanków stwierdzono nieterminowe wyznaczenie opiekuna usamodzielnienia. W związku z powyższym, dyrektor PCPR złożył stosowne wyjaśnienia pisemne (**zał. nr 12**). W przypadku 26 wychowanków dokonywane były modyfikacje programów, dotyczące najczęściej: zmiany opiekuna usamodzielnienia, zmiany szkoły, zmiany terminu opuszczenia placówki/rodziny, zmiany miejsca zamieszkania i zmian w związku z podjęciem dalszej nauki. Na opiekunów usamodzielnienia, wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej najczęściej wskazywali: pracownika placówki. Natomiast wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej na opiekuna usamodzielnienia wskazywali zazwyczaj osoby z rodziny (babkę, siostrę, ciotkę, a także brata i wujka).

Wszyscy wychowankowie otrzymali pomoc z tytułu usamodzielnienia:

- pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości 500 zł miesięcznie,
- na zagospodarowanie – 2 wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w wysokości 3000 zł i 1500 zł i 3 z rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 2000 zł,
- finansową na usamodzielnienie – 3 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych , w wysokości 6600 zł.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą usamodzielnienia 5 wychowanków, w tym: 3 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej i 2 rodzinnej pieczy zastępczej. Wśród dokumentów znajdowały się:

- wskazanie na piśmie opiekuna usamodzielnienia (**zał. nr 13**),
- indywidualne programy usamodzielnienia z datą jego opracowania (**zał. nr 14**), podpisane przez wychowanka, opiekuna usamodzielnienia i dyrektora PCPR,
- weryfikacje programów usamodzielnienia,
- zaświadczenia ze szkół potwierdzające kontynuację nauki,
- wnioski o wypłatę pomocy z tytułu usamodzielnienia i na kontynuację nauki, pomocy rzeczowej i finansowej na usamodzielnienie. W większości przypadków wnioski nie są opatrzone datą wpływu do Centrum i brakuje daty sporządzenia wniosków. Dzień następnym po dniu wpływu wniosku do Centrum jest dniem od którego nalicza się termin załatwienia sprawy zgodnie z kpa. dlatego istotne jest, aby na wniosku widniała data jego wpływu,
- protokoły z przesłuchania strony (**zał. nr 15**),
- zawiadomienia o wszczęciu postępowania,
- decyzje przyznające konkretny rodzaj pomocy (**zał. nr 16**). Decyzje przyznające pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki wydawane są na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia (**zał. nr 17**),
- oświadczenia o stanie majątkowym.

Jedna wychowanka w ramach wsparcia w procesie usamodzielnienia otrzymała mieszkanie socjalne w Skarżysku-Kamiennej.

Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami polegającymi na przekroczeniu terminu ustawowego przy wyznaczaniu opiekuna usamodzielnienia w przypadku 3 wychowanków oraz braku dat wpływu wniosków o przyznanie pomocy na usamodzielnienie.

5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Zadanie to realizowane jest poprzez udzielanie osobom zainteresowanym informacji w tym zakresie. Ponadto informacje o poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych i do prowadzenia rodzinnych domów dziecka zamieszczone są na stronie internetowej Centrum oraz dostępne są na tablicy ogłoszeń w siedzibie PCPR. Rodzicielstwo zastępcze promowane jest również poprzez udział w corocznej Kampanii Wojewody Świętokrzyskiego „Potrzebuje rodziców od zaraz”. W ramach ubiegłorocznej kampanii, Centrum zorganizowało:

- dyżury informacyjno-konsultacyjne pracowników PCPR dla osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny zastępczej czy prowadzeniem rodzinnego domu dziecka,
- konkurs plastyczno-fotograficzny pod tytułem: „Rodzina zastępcza ? Warto”, w którym udział wzięło między innymi kilkanaścioro dzieci z rodzin zastępczych, z czego 6 dzieci zostało wyróżnionych,
- promowano kampanię poprzez przekazanie listu otwartego do wszystkich parafii w powiecie skarżyskim.

Zadanie realizowane prawidłowo.

6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Na terenie powiatu skarżyskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza pn. Zespół Placówek Opieki, Wychowania i Interwencji Kryzysowej „Przystań”. Na dzień 30.06.2017 r. przebywało w niej 32 wychowanków, w tym 31 pochodzących z terenu powiatu skarżyskiego. Dzieci kierowane są do placówki na podstawie postanowienia sądu. Nadzór nad placówką prowadzi powiat (**zał. nr 1 cz. VI**).

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, na terenie powiatu nie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Zadanie realizowane prawidłowo.

7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

a) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W kontrolowanym okresie 38 osób z pieczy zastępczej uczestniczyło w dwóch szkoleniach. Organizatorem pierwszego był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, szkolenie dotyczyło profilaktyki uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Natomiast drugie szkolenie pt. „Świadome rodzicielstwo zastępcze” przeprowadzone zostało przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kam. w ramach akcji Wojewody Świętokrzyskiego „Potrzebuje rodziców od zaraz”. Po szkoleniach uczestnicy otrzymali certyfikaty potwierdzające udział w szkoleniu, które znajdują się w dokumentacji rodzin zastępczych.

Zadanie realizowane prawidłowo.

b) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego

Zgodnie z art. 76 ust 4 pkt. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy: organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej przeprowadza nabór i kwalifikację kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W tym celu prowadzona jest ewidencja naboru kandydatów (**zał. nr 18**).

Przed kwalifikacją do szkolenia (dotyczy kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i prowadzenia rodzinnego domu dziecka) muszą zostać spełnione wymagania, o których mowa w art. 42 w/w ustawy. Weryfikacja prowadzona jest w oparciu o dokumentację potwierdzającą spełnianie przez kandydatów określonych wymagań, są to:

- pisemny wniosek kandydatów o przeszkolenie na rodzinę zastępczą;
- oświadczenia o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych; o tym, że nie było wobec nich prowadzone i aktualnie nie toczy się postępowanie sądowe w celu ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej oraz, że nigdy nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, władza nie była im ograniczona ani zawieszona; nie został na nich nałożony

obowiązek alimentacyjny przez sąd; nie zostali skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

- zapytanie o udzielenie informacji o osobie z Krajowego Rejestru Karnego – potwierdzające niekaralność;

- zaświadczenie lekarskie potwierdzające brak przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;

- opinia psychologiczna o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawiona przez psychologa zatrudnionego w Centrum, posiadającego wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia i 10 - letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym (**zał. nr 19**).

Po weryfikacji w/w dokumentacji sporządzany jest *Kwestionariusz dla kandydatów na rodziny zastępczą*, który stanowi podstawę badań pedagogicznych (**zał. nr 20**). Następnie dokonywana jest *Analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów na rodziny zastępcze* (**zał. nr 21**). Kolejnym krokiem jest zgłoszenie kandydatów na szkolenie (**zał. nr 22**).

W kontrolowanym okresie tj. od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli szkolenia dla kandydatów ma rodziny zastępcze przeprowadzał Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w Kielcach. W 2016 r. przeszkolono 3 kandydatów na rodziny zastępcze, natomiast w bieżącym roku 6 kandydatów jest w trakcie szkolenia.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz z **załącznika nr 1 cz. VII** wynika, że w 2016 r. przeprowadzono 3 badania psychologiczne i wydano 3 opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczych dla 3 rodzin zastępczych niezawodowych oraz 14 badań psychologicznych i 14 opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dotyczące rodzin zastępczych spokrewnionych. Natomiast w 2017 r. przeprowadzono 4 badania psychologiczne i wydano 4 opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dotyczące rodzin niezawodowych oraz 8 badań psychologicznych i 8 opinii dotyczących rodzin spokrewnionych.

Ponadto PCPR w Skarżysku - Kam. w 2016 r. przeprowadził badania psychologiczne dla 3 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, a w 2017 r. dla 6 kandydatów.

W roku 2016 i 2017 r. żadna z rodzin zastępczych spokrewnionych nie została przeszkolona. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że Centrum przeprowadza analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej rodzin zastępczych spokrewnionych

i sporządza na wniosek sądu opinie o funkcjonowaniu rodziny. Zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej *szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej można prowadzić według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb rodziny i dziecka.*

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację rodzin zastępczych, w której oprócz wyżej wymienionych dokumentów dot. kwalifikacji znajdowały się również: świadectwa ukończenia szkolenia (zał. nr 23) i zaświadczenia o ukończeniu szkolenia (zał. nr 24) oraz pismo do sądu z informacją o kandydatach na rodzinę zastępczą (zał. nr 25).

Zadanie realizowane prawidłowo. Proces kwalifikacji kandydatów prowadzony jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dokumentacja kompletna i przejrzysta.

8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.

Powiat skarżyski organizuje wsparcie dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą poprzez:

1. Grupy wsparcia – w roku 2016 odbyło się 8 spotkań grupy wsparcia, natomiast w 2017 – 6 spotkań. Osoby sprawujące pieczę zastępczą informowane są o terminie spotkania telefonicznie, pisemnie (zał. nr 26) lub osobiście przez koordynatorów. Spotkania grupy wsparcia prowadzone były przez psychologów i pedagoga zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, psychologa z Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji oraz przez psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Z każdego spotkania sporządzana jest informacja pisemna, która zawiera opis przebiegu spotkania oraz temat przewodni spotkania. W dokumentacji dotyczącej grupy wsparcia znajdują się również: programy spotkania (zał. nr 27) i listy obecności uczestników (zał. nr 28), a także konspekty zajęć i scenariusze zajęć. W okresie objętym kontrolą zorganizowano spotkania grup wsparcia na temat:

- „Jak pomóc dzieciom, by radziły sobie z własnymi uczuciami”. Spotkanie odbyło się w dniu 11.02.2016 r. (uczestniczyło w nim 13 osób), 17.03.2016 r. (uczestniczyło 19 osób) i w dniu 07.06.2017 r. (obecnych było 10 osób),
- „Co zamiast kary”. Spotkanie odbyło się w dniu 19.04.2016 r. i wzięło w nim udział 7 osób,
- „W poszukiwaniu wystarczająco dobrych rodziców”. Spotkanie miało miejsce w dniu 18.05.2016 r. i uczestniczyły w nim 2 osoby,
- spotkanie dotyczące postaw rodzicielskich w dniu 14.09.2016 r., wzięło w nim udział 9 osób,

- „Świadome rodzicielstwo zastępcze, wpisane w Kampanię Wojewody – Potrzebujemy Rodziców od Zaraz” w dniu 12.10.2016 r. Na spotkaniu obecnych było 9 osób,
- „Postawy rodzicielskie” w dniu 23.11.2016 r. W spotkaniu uczestniczyło 6 osób,
- „Kompetencje rodzicielskie” w dniu 13.12.2016 r., obecnych było 6 osób,
- „Asertywność w relacjach między rodziną zastępczą a dzieckiem” w dniu 25.01.2017 r. W spotkaniu udział wzięło 11 osób,
- „Motywowanie dziecka – zasady prawidłowego wzmacniania zachowań” w dniu 22.02.2017 r. (obecnych było 14 osób), w dniu 22.03.2017 r. (obecnych było 12 osób) i w dniu 26.04.2017 r. (uczestniczyło 9 osób),
- „Jak nagradzać i karać dzieci i młodzież w dniu 21.06.2017 r. W spotkaniu uczestniczyły 4 osoby,

2. Poradnictwo specjalistyczne – świadczone jest przez psychologa i pedagoga zatrudnionych w OIK oraz psychologa zatrudnionego w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a także przez prawnika. W okresie objętym kontrolą 21 rodzin zastępczych wraz z podopiecznymi skorzystało z porad specjalistycznych, w tym, w 2016 r.: 10 rodzin z poradnictwa pracownika socjalnego, pedagog udzielił porad 16 rodzinom, psycholog - 44 porad, a prawnik 9 rodzinom. Natomiast w roku 2017 do dnia kontroli, pedagog udzielił porad 13 rodzinom, psycholog – 46 rodzinom, a prawnik 8 rodzinom i jednej pełnoletniej wychowance (**zał. nr 29**).

Udzielanie porad przez specjalistów dokumentowane jest w kartach zgłoszenia (**zał. nr 30**) i indywidualnie prowadzonej dokumentacji każdego specjalisty,

3. Zapewnienie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą badań psychologicznych, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wydania opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Badania prowadzone są przez psychologa zatrudnionego w OIK. Rodziny informowane są pisemnie (**zał. nr 31**) o terminie przeprowadzenia badania. Na chwilę obecną wszystkie osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą posiadają pozytywne opinie;

4. Wsparcie prowadzących rodzinny dom dziecka pomocą wolontariusza. Wolontariusz świadczy pomoc rodzinie w codziennych czynnościach związanych z opieką i wychowaniem dzieci na podstawie porozumienia o współpracy NR1/W/2017 (**zał. nr 32**). Porozumienie zawarte zostało między PCPR w Skarżysku, a wolontariuszem na cały rok 2017. W roku poprzednim porozumienie również było zawarte. Wolontariusz odwiedza

rodzinę najczęściej raz w tygodniu. Ponadto: dwoje dzieci z rodzin zastępczych korzysta z pomocy wolontariatu działającego przy PCPR;

5. Wsparcie prowadzących rodzinny dom dziecka i jedną rodzinę zastępczą zawodową poprzez zatrudnienie dodatkowej osoby do pomocy w opiece nad dziećmi (**zał. nr 33 i 34**). Zgodnie z umową, osoby te pomagają w sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej. Osoby zatrudnione spełniają wymagania określone w art. 57 i 64 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Osoba zatrudniona w rodzinnym domu dziecka spełnia wymagania, o których mowa w art. 64 ust. 5 ww. ustawy;

6. Przyznawanie świadczeń fakultatywnych. W okresie objętym kontrolą jednej rodzinie przyznano świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka w wysokości 1500 zł (troje dzieci, na każde po 500 zł).

Na terenie powiatu skarżyskiego nie funkcjonowały i nie funkcjonują rodziny pomocowe (**zał. nr 35**), ponieważ nie miały miejsca sytuacje, w których rodziny zastępcze czasowo nie mogły sprawować opieki nad dziećmi w związku z wypoczynkiem. Nie miały miejsca również nieprzewidziane trudności lub zdarzenia losowe w rodzinie zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka.

Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, że w przypadku dwóch rodzin odmówiono przyznania świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka pismem, a nie decyzją (**zał. nr 36**).

Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami dot. odmowy przyznania dwóm rodzinom świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka pismem, a nie decyzją.

9. Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Zgodnie z informacją zawartą w **załączniku do kontroli nr 1 cz. III** wszystkie dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu skarżyskiego mają zapewnione niezbędne badania lekarskie. PCPR w Skarżysku - Kamiennej pośredniczy w przekazywaniu dostępnej dokumentacji medycznej. W przypadku wątpliwości co do stanu zdrowia dziecka, bezzwłocznie poddawane jest ono konsultacjom lekarskim. Wszystkie rodziny zastępcze objęte są opieką lekarzy rodzinnych, gdy istnieje konieczność wykonania dodatkowych płatnych badań ich koszt pokrywa rodzina zastępcza. Koordynatorzy rodzinnej pieczy

zastępczej weryfikują dostęp do opieki lekarskiej dostosowanej do potrzeb i stanu zdrowia dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu.

Zadanie realizowane prawidłowo.

10. Prowadzenie rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej starosta upoważnił PCPR w Skarżysku – Kamiennej do prowadzenia *Rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny domu dziecka*, o którym mowa w art. 46 ust. 1 w/w ustawy. PCPR w Skarżysku - Kam. prowadzi dwa rejestry jeden *Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczych zawodowych i rodzinnego domu dziecka* oraz drugi *Rejestr danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej niezawodowej*. Rejestry zawierają wszystkie dane, o których mowa w art. 46 ust. 2 w/w ustawy.

Na dzień kontroli w *Rejestrze danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej i rodzinnego* wpisane były trzy formy opieki zastępczej: 1 - rodzina zastępcza zawodowa, 1 – rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz 1 - rodzinny dom dziecka. Natomiast w drugim rejestrze wpisanych jest 31 rodzin zastępczych niezawodowych. W/w rejestrach brak wpisanych osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W związku z powyższym dyrektor PCPR złożył stosowne wyjaśnienie (**zał. nr 37**).

Z analizy rejestrów wynika, że dwie rodziny zastępcze niezawodowe nie posiadają świadectwa ukończenia szkolenia co jest niezgodne z art. 44 w/w ustawy. Dyrektor Centrum złożył w tej sprawie wyjaśnienie (**zał. nr 38**), z którego wynika, że wychowanka z jednej rodziny zastępczej usamodzielnia się od 01.10.2017 r. i rodzina przestaje funkcjonować. Natomiast w przypadku drugiej rodziny, wychowanka planuje pozostać w rodzinie zastępczej do 30.05.2021 r., w związku z tym rodzina zastępcza powinna zostać przeszkolona.

Zgodnie z art. 46 ust. 4 w/w ustawy dane z rejestru PCPR przekazuje do sądu. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że rejestr przekazywany jest do sądu raz w roku. Dane w rejestrze powinny być na bieżąco aktualizowane i przesyłane do sądu.

Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami dot. braku szkoleń dwóch rodzin niezawodowych oraz braku bieżącej aktualizacji Rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny domu dziecka.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Zgodnie z informacjami zawartymi w **załączniku do kontroli nr 1 cz. XI**, PCPR w Skarżysku-Kamiennej po otrzymaniu postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej gromadzi i przekazuje odpowiednio rodzicom zastępczym wszelką dokumentację dotyczącą dziecka. W przypadku, gdy dzieci umieszczane są interwencyjnie dokumentacja przekazywana jest rodzinie zastępczej niezwłocznie po jej otrzymaniu z właściwych instytucji. PCPR występuje min. do właściwej gminy o udzielenie informacji dotyczących rodziców biologicznych dzieci lub przesłanie planu pracy z rodziną, jeśli miała przydzielonego asystenta rodziny. Występuje także do Urzędu Stanu Cywilnego z wnioskiem o wydanie aktu urodzenia dziecka lub w przypadku sierot bądź półsierot, odpisu aktu zgonu zmarłego rodzica, potwierdzenie aktu zameldowania dziecka oraz informację o nadanym numerze PESEL. Ponadto PCPR przekazuje również rodzicowi zastępczemu książeczkę zdrowia dziecka, a także zwraca się do właściwej przychodni o przesłanie pełnej dokumentacji medycznej dziecka, występuje do szkoły o przesłanie opinii, dokumentacji szkolnej i karty szczepień.

W powiecie skarżyskim dzieci najczęściej umieszczane są interwencyjnie w trybie zabezpieczenia, dlatego nie ma możliwości przekazania wszystkich dokumentów przed umieszczeniem dziecka.

Zadanie realizowane prawidłowo.

12. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w **załączniku nr 1 cz. XII** PCPR przekazywał informacje o powstaniu zaległości z tyt. nieponoszeniu

opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej do 4 biur informacji gospodarczej tj. ERIF, KRD, KBIG, BIG INFORMATOR. Informacje o zaległościach zostały przekazane do BIG w przypadku 32 rodziców biologicznych. Przed przekazaniem w/w informacji, rodzicom biologicznym zostaje dostarczone wezwanie do zapłaty z ostrzeżeniem o przekazaniu informacji do BIG (zał. nr 39).

W roku 2016 informacje o zaległości przekazane zostały w przypadku 27 rodziców biologicznych, natomiast w roku 2017 w przypadku 16 (wśród tych rodziców są osoby odnośnie, których informacje były również przekazywane w roku 2016). W dokumentacji PCPR znajdują się stosowne pisma potwierdzające realizację powyższego zadania (zał. nr 40).

Zadanie realizowane prawidłowo.

13. Finansowania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 r. ż. w rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Aktualnie dodatek wychowawczy wypłacany jest dla 83 rodzin zastępczych na 115 dzieci i dla 1 rodzinnego domu dziecka na 1 dziecko. Dodatki przyznane zostały w formie decyzji. W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 7 rodzin zastępczych i stwierdzono, że znajdowały się w nich wnioski (zał. nr 41) i decyzje wydane w terminie (zał. nr 42). Wniosek rodziny o dodatek poprzedzony jest wnioskiem pracownika socjalnego i zatwierdzonym przez dyrektora Centrum (zał. nr 43).

Zadanie realizowane prawidłowo.

14. Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc w integracji ze środowiskiem tych osób.

W okresie objętym kontrolą, w trakcie procesu usamodzielnienia było 2 wychowanków z młodzieżowego ośrodka wychowawczego oraz z młodzieżowego ośrodka socjoterapii, których dokumentacje przeanalizowano. W ramach usamodzielnienia obaj wychowankowie otrzymali pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości 516,60 zł. Wychowankowie mieli sporządzony indywidualny program usamodzielnienia oraz wyznaczonego opiekuna zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Weryfikacje programów usamodzielnienia dokonywane były z powodu: zmiany szkoły, podjęcia dalszej nauki, zmiany kierunku nauczania, zmiany opiekuna usamodzielnienia. W aktach wychowanków znajdowały się ponadto: zgoda na pełnienie funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz w jednym przypadku rezygnacja z powyższej funkcji, wnioski o przyznanie pomocy na kontynuację nauki, wywiady środowiskowe, oświadczenia o stanie majątkowym oraz oświadczenia o prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaświadczenia z ZUS dot. pobierania przez jednego z usamodzielnianych renty rodzinnej, zaświadczenia potwierdzające kontynuację nauki, zawiadomienia o wszczęciu na wniosek wychowanka postępowania w sprawie przyznania pomocy pieniężnej, decyzje przyznające świadczenia (wszystkie decyzje wydawane zostały w terminie), korespondencja z MOW oraz sądami i inne pisma oraz dokumenty dotyczące procesu usamodzielnienia. W przypadku kilku wniosków o udzielenie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, brak na dokumencie daty wpływu do PCPR, co uniemożliwia określenie terminu rozpoczęcia sprawy.

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, w kontrolowanym okresie nie zdarzyły się przypadki odmowy lub zawieszenia pomocy na usamodzielnienie.

Zadanie realizowane jest prawidłowo z uchybieniami dotyczącymi braków formalnych w dokumentacji polegającymi na braku dat wpływu wniosków o udzielenie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki.

15. Kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zgodnie z art. 38b ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zarząd powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi i może upoważnić w formie pisemnej do sprawowania tej kontroli członek zarządu powiatu, pracownik urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. Z wyjaśnień Dyrektora PCPR w Skarżysku - Kamiennej (zał. nr 44) wynika, że zarząd

powiatu sprawując kontrolę, o której mowa powyżej. Zarząd powiatu nie upoważnił w formie pisemnej do sprawowania kontroli żadnej z wymienionych w ustawie osób.

16. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiat skarżyski w roku 2016 otrzymał dotację w wysokości 63 400 zł w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” na dofinansowanie wynagrodzeń koordynatorów. W ramach przyznanych środków sfinansowane zostały częściowo wynagrodzenia 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z czego 4 zatrudnionych na umowę o pracę, a 3 na umowę zlecenie. Osoby zatrudnione na stanowisku koordynatora posiadały wymagane kwalifikacje i spełniały warunki określone w ustawie. Zakresy czynności pracowników zatrudnionych na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej są zgodne z art. 77 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przyznana dotacja wydatkowana była zgodnie z umową i zasadami Programu. Rozliczenie dotacji przedstawia **załącznik nr 45**.

Zadanie zrealizowane prawidłowo.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z Dyrektorem PCPR w Skarżysku – Kam., koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikiem socjalnym, psychologiem;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, Statutu i Regulaminu Organizacyjnego PCPR, informacji pisemnych sporządzonych przez dyrektora na potrzeby kontroli, dokumentacji rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy, dokumentacji usamodzielnianych wychowanków oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Mając na uwadze powyższe wydaje się następujące zalecenia pokontrolne.

1. **Aktualizować na bieżąco *Rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny domu dziecka*, i każdorazowo przekazywać do sądu.**

2. **Niezwłocznie przeszkolić funkcjonujące rodziny zastępcze niezawodowe, które dotychczas nie odbyły szkolenia dla kandydatów na pełnienie funkcji rodziny zastępczej.**
3. **Przestrzegać terminu dotyczącego wyznaczania opiekuna usamodzielnienia, o którym mowa w art. 145 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
4. **Rejestrować wszystkie przesyłki wpływające do PCPR zgodnie z § 40 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej (...).**
5. **Odmowy przyznania świadczenia z zakresu pieczy zastępczej dokonywać w formie decyzji administracyjnej zgodnie z art. 88 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017 poz. 697) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania.

W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcę zastępczego w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Ulrych Arendt
Anna Kawięwo
Anne Knepe
Aliza Sosa
(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Mariusz Patek
ZASTĘPCA DYREKTORA
(zarządca) KRAJOWEGO REJESTRU I ZDROWIA

Wykaz załączników:

1. Pisemne informacje przygotowane przez p. Pawła Perkowskiego Dyrektora PCPR w Skarżysku-Kam.
2. Sprawozdanie ze sposobu wywiązywania się zawodowej rodziny zastępczej z umowy.
3. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia.
4. Wniosek o objęcie opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia.
6. Wykaz wizyt w środowisku rodziny zastępczej.
7. Sprawozdanie z funkcjonowania dziecka w rodzinie zastępczej.
8. Ocena funkcjonowania rodziny zastępczej dokonana przez zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.
9. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.
10. Pismo do sądu z dnia 30.06.2016 r.
11. Ocena funkcjonowania rodziny zastępczej.
12. Wyjaśnienie dyrektora PCPR w Skarżysku – Kam.
13. Wskazanie opiekuna usamodzielnienia.
14. Indywidualny program usamodzielnienia wychowanka instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.
15. Protokół z przesłuchania strony.
16. Decyzja Nr ŚDR-UW.5305.3.2015 z dnia 16.07.2015 r.
17. Decyzja Nr ŚDR-UW.5301.18.2013 z dnia 23.09.2013 r.
18. Ewidencja naboru kandydatów.
19. Opinia psychologiczna nr 11/2017.
20. Kwestionariusz dla kandydatów na rodzinę zastępczą.
21. Analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów na rodziny zastępcze.
22. Zgłoszenie kandydatów na rodziny zastępcze na szkolenie do ŚOA.
23. Świadectwo ukończenia szkolenia Nr 3.RZ/2016.
24. Zaświadczenie kwalifikacyjne Nr 1/2016.
25. Informacja do sądu o kandydatach na rodzinę zastępczą.
26. Zaproszenie dla rodzin zastępczych do udziału w spotkaniu informacyjno – szkoleniowym.
27. Program grupy wsparcia z dnia 26.04.2017 r.
28. Lista rodziców zastępczych biorących udział w grupie wsparcia w dniu 26.04.2017 r.

29. Porady psychologiczno – pedagogiczne i prawne udzielone rodzinom zastępczym i dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.
30. Karta zgłoszenia.
31. Pisemna informacja o terminie badania psychologicznego.
32. Porozumienie o współpracy Nr 1/W/2017.
33. Umowa zlecenie nr 1/2017.
34. Umowa zlecenie nr 2/2017.
35. Informacja dot. rodzin pomocowych.
36. Odmowa przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego.
37. Protokół przyjęcia ustnego oświadczenia.
38. Protokół przyjęcia ustnego oświadczenia.
39. Przekazanie zaległości do BIG.
40. Wezwanie do zapłaty.
41. Wniosek rodziny zastępczej o przyznanie dodatku wychowawczego.
42. Decyzja Nr ŚDR – RZ.5190.38.2017 z dnia 11.04.2017 r.
43. Wniosek pracownika socjalnego o przyznanie dodatku wychowawczego rodzinie zastępczej.
44. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia.
45. Dokumentacja dot. rozliczenia dotacji z budżetu państwa.

